

NACIONALNI PROGRAM VISOKEGA ŠOLSTVA

NPVŠ 2021–2030

»Zeleni in ustvarjalni razvoj visokošolske dejavnosti temelječ na odličnosti in odprtosti za dobrobit širše družbe«¹

PREAMBULA

Z jasno zastavljenimi cilji delovanja v okviru EU bo Slovenija globalno uspešna in na znanju temelječa družba, kar bo dosegla z odličnim visokim šolstvom in odlično raziskovalno dejavnostjo znotraj visokošolskih zavodov in raziskovalnih inštitutov ter odgovorno akademsko, institucionalno in ekonomsko avtonomijo. To bo zagotavljalo pridobivanje konkurenčnega in kakovostnega kadra za potrebe trga dela prvenstveno v Sloveniji, kot tudi širše v EU.

Slovensko visoko šolstvo bo ustvarilo pogoje in se znalo odzvati na pospešeno dinamiko sprememb razvoja družbe in izzivov iz okolja, ob upoštevanju svobode znanstvenega in umetniškega ustvarjanja ter potreb skladnega regionalnega razvoja Slovenije. Odlikovali ga bodo: inovativnost, pedagoška, raziskovalna in umetniška odličnost, naraščajoča kakovost v mednarodnem merilu, stimulativen delovni in študijski pogoji, visoki standardi akademske kulture in etike, odzivnost na sedanje in prihodnje potrebe gospodarstva in negospodarstva, spoštovanje institucionalne avtonomije, družbena odgovornost, integriteta in zaupanje, enakost in nediskriminatornost, dostojanstvo, pravičnost in vključevalnost. Hkrati bo na strateški ravni vzdrževalo ekosistemsko raznolikost s poglobljeno pluralizacijo disciplin, ki jih bo sproti usklajevalo z drugimi strategijami in sistemi, kot so strategija pametne specializacije, zelen prehod v krožno gospodarstvo in odprte inovacije.

Visokošolski sistem bo imel vzpostavljeno visoko raven sodelovanja med vsemi deležniki v visokem šolstvu in uveljavljal smelo strateško zastavljen, a postopno izvajanje razvoj. Pri tem bo zagotavljal vključenost celotne nacionalne visokošolske skupnosti ter družbe kot take ali njenih delov (socialna in regijska vključenost v akademski proces) kakor tudi robnih disciplin, raziskovalnih ter ustvarjalnih zamisli, tematik, konceptov in estetik.

Visoko šolstvo bo še naprej javno dobro in javna odgovornost, ki se zagotavlja z jasnimi zakonodajnimi pravili in nadzorom nad njihovim spoštovanjem ter z zadostnim financiranjem iz javnih sredstev, da se prepreči prenašanje finančnega bremena na študente.

Uveljavljena bo sodobna, mednarodno primerljiva razvojno naravnana zakonodaja, ki bo enotno urejala izvajanje in financiranje izobraževalne, raziskovalne in umetniške dejavnosti v visokem šolstvu, zagotavljala stimulativen delovni okolje za vse, ki delajo na področju izvajanja visokošolskega izobraževalnega, raziskovalnega in umetniškega dela ter opredeljevala načine in oblike prenosa znanja v okolje z namenom omogočiti univerzam in samostojnim visokošolskim zavodom, da v največji možni meri izvajajo svoje poslanstvo in prispevajo k uspešnejšemu razvoju družbe kot celote. Zakon bo mednarodno primerljivo urejal pavšalno (lump sum) financiranje univerz in samostojnih visokošolskih zavodov z določitvijo vseh ključnih mehanizmov in instrumentov, ki so s tem povezani. Zakon bo določil tudi lump sum za financiranje osnovne in raziskovalne infrastrukture.

¹ Nacionalni program visokega šolstva 2021–2030 upošteva izhodišča za pripravo Nacionalnega programa visokega šolstva 2021 – 2030, ki jih je sprejel Svet RS za visoko šolstvo na svoji 5. e-seji dne 2. 4. 2021 ter smernice dokumentov, kot so: Ustava RS, Magna Charta Universitatum Bolonja 1988, Bolonjski proces – Rimska deklaracija 2020 (<http://www.ehea.info/page-ministerial-declarations-and-communications>), EUA – Evropske univerze 2030 (Universities without walls - A vision for 2030, February 2021).

Visoko šolstvo bo dosegalo mednarodno primerljivo visoko kakovost in odličnost nad evropskim povprečjem pri vseh standardnih kazalnikih. Bo široko dostopno, mednarodno vpeto, imelo bo razvite instrumente internacionalizacije v slovenskem prostoru ter študijske programe, ki se bodo izvajali tudi v tujem jeziku. Slovenija bo imela postavljene zakonske okvire, ki bodo omogočali visokošolskim zavodom vzpostavitev mehanizmov in instrumentov za zagotavljanje kakovosti, le-ti pa bodo osnova za mednarodno vpeto in primerljivo izvajanje na stroko, raziskovanje oziroma umetniško delo oprtega in na študenta osredinjenega izobraževanja, temeljnega raziskovanja in prenosa znanja v okolje, v skladu z lokalnim, nacionalnim in globalnim poslanstvom visokega šolstva.

Stopnja internacionalizacije slovenskega visokošolskega sistema bo primerljiva z najboljšimi evropskimi univerzami. Vzpostavljeni bodo mehanizmi za kroženje možganov in trajna skrb za razvoj slovenskega jezika ter strokovnega izrazoslovja v visokem šolstvu in znanosti. S spremenjeno zakonodajno ureditvijo bo vzpostavljeno prilagodljivo in odzivno slovensko visokošolsko okolje, ki bo omogočalo privlačne pogoje za študij in delo za namene internacionalizacije izobraževanja, raziskovanja in umetnosti ter pridobivanja visokokvalificiranega kadra iz tujine.

Visoko šolstvo bo sledilo in sooblikovalo trende digitalne preobrazbe na področjih poučevanja, učenja, raziskovanja in inoviranja, kar bo pomembno vplivalo na delovanje visokošolskih ustanov.

KLJUČNI STRATEŠKI CILJ

Dvigniti raven in kakovost visokošolske izobrazbe v Sloveniji, povečati odzivnost, prožnost in privlačnost visokošolskega sistema glede na potrebe gospodarstva, negospodarstva in celotne družbe, okrepiti njegovo mednarodno vpetost, izboljšati dostopnost izobraževanja in možnosti za nenehno izobraževanje ter vseživljenjsko učenje v visokem šolstvu v vsej Sloveniji, povečati intenzivnost raziskav in inovacij, izboljšati prenos znanja v okolje.

AKCIJSKI NAČRT URESNIČEVANJA NPVŠ 2021 – 2030

Ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo na podlagi analize stanja visokošolske dejavnosti v Sloveniji v letu 2020 v roku šestih mesecev po sprejetju NPVŠ 2021 – 2030 pripravi področne akcijske načrte uresničevanja NPVŠ 2021 – 2030, v katerih se opredeli plan aktivnosti v okviru zapisanih ukrepov, odgovorne za izvedbo, terminski plan izvedbe ter predvidene mehanizme in vire financiranja.

SPREMLJANJE URESNIČEVANJA STRATEŠKIH CILJEV 2021 – 2030

Ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo vzpostavi sistem spremljanja izvajanja NPVŠ 2021 – 2030 ter vsako tretje leto strateškega obdobja v sodelovanju s strokovnjaki iz tujine (»peer counseling«) pripravi analizo doseganja strateških ciljev, opredeli dejavnike tveganj, obvladovanje le-teh in ukrepe za zmanjševanje negativnih posledic tveganj. Po potrebi glede na ugotovitve ministrstvo pripravi tudi posodobitev akcijskega načrta za uresničevanje NPVŠ 2021 – 2030.

1 DRUŽBENI RAZVOJ IN VISOKOŠOLSKI SISTEM

IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN UMETNOST SO KLJUČNA PODROČJA TRAJNOSTNEGA RAZVOJA DRUŽBE IN ZELENEGA PREHODA TER NAJPOMEMBNEJŠI VIRI REŠITEV ZA ODGOVORNO NAČRTOVAN RAZVOJ DRUŽBE PRIHODNOSTI

Strateški cilji na področju družbenega razvoja in visokošolskega sistema

C 1.1. Vzpostavitev mednarodno primerljivega disciplinarno pluralnega visokošolskega sistema.

Visokošolski sistem bo disciplinarno pluralen, na ravni države bo zagotovljena zastopanost vseh pomembnih temeljnih in aplikativnih področij. Naravnano bo interdisciplinarno in bo močno podpiral nove oblike sodelovanja ter kombinacij znanja. Pri tem bo visokošolski sistem tesno prepleten in usklajen s področjem raziskovanja. Raziskovalno delo na visokošolskih zavodih bo delovalo na mednarodno primerljivi ravni, prinašalo bo ključne pobude in bo vključeno v pomembne evropske raziskovalne in razvojne programe, pokrivalo bo širok nabor tematik in izzivov ter dosegalo vodilno mesto v evropskem prostoru na posameznih nišnih področjih, ki bodo v skladu z nacionalno strategijo razvoja družbe in gospodarstva ter negospodarstva. Enako velja tudi za akademsko umetniško delo, ki se bo ob vzdrževanju vrhunske ravni dosežkov ter navezovanju na mednarodne tokove odpiralo tudi za poglobljena sodelovanja z drugimi disciplinami ter stopalo v tako kritične kot v inovativne interakcije s siceršnjimi deli družbe. Visokošolski sistem bo omogočal tudi tesnejše notranje sodelovanje in sodelovanje visokošolskih zavodov z raziskovalnimi zavodi, gospodarstvom in negospodarstvom. Vzpostavljene bodo sodelujoče mreže visokošolskih in raziskovalnih zavodov ter razviti mehanizmi za njihovo izvajanje. Umetnost bo ostala avtonomna glede na ostale discipline, a bo pridobila pomembno vlogo v intenzivnem sodelovanju s sferama raziskovanja in tehnološkega razvoja.

C 1.2. Definiranje javne službe na področju visokega šolstva in dejavnosti.

Javno službo na področju visokega šolstva bodo sestavljale izobraževalna, raziskovalna, umetniška in podporna dejavnost, ki so med seboj enakovredne in neločljivo povezane². Akreditiranje dejavnosti v okviru javne službe na področju visokega šolstva bo zajemalo akreditacijo izobraževalne in raziskovalne dejavnosti. Javno službo na področju visokega šolstva izvajajo akreditirani visokošolski zavodi v okviru izvajanja akreditiranih študijskih programov ter povezanih strokovnih, raziskovalnih in umetniških dejavnosti.

C 1.3. Omogočanje brezplačnega študija vsem na vseh treh stopnjah.

Visokošolski sistem bodo še naprej sestavljale javne univerze, javni samostojni visokošolski zavodi in zasebni visokošolski zavodi. Jedro visokošolskega sistema bodo javne univerze in javni samostojni visokošolski zavodi, ki so financirani s strani države. Javno mrežo visokošolskih zavodov bodo dopolnjevali zasebni visokošolski zavodi, ki bodo izvajali koncesionirane in nekoncesionirane študijske programe in znanstvenoraziskovalno oziroma umetniško dejavnost z namenom čim večjega zagotavljanja podpore razvojnim ciljem uravnoteženega razvoja na lokalni in nacionalni ravni. Tako zastavljen visokošolski sistem bo omogočal brezplačni študij vsem državljanom EU, na vseh treh stopnjah študija ne glede na socialni položaj, spol, spolno usmerjenost, starost, politično ali drugo prepričanje, versko, etnično ali narodno pripadnost, družinsko obliko, invalidnost ali katerokoli drugo osebno okoliščino posameznice ali posameznika.

C 1.4. Združitev visokošolskega izobraževanja, raziskovanja in tehnološkega razvoja.

² Visokošolski zavodi bodo v okviru izvajanja javne službe na področju visokega šolstva izvajali izobraževalno in raziskovalno oziroma umetniško dejavnost, ki so medsebojno vsebinsko povezani na vseh stopnjah študija.

- C 1.5. Vzpostavitev učinkovitega visokošolskega sistema, v skladu s principi bolonjskega procesa**
Visoko šolstvo bo delovalo kot trajnostno naravnano, notranje raznolik, samoobnovljiv, na zunanje in notranje spremembe odziven in odporen ekosistem, ki se bo zmozel odzivati na hitro spreminjajoče se potrebe družbe, ponujal privlačne in aktualne študijske programe ter prepoznaval potencialne široke množice študentk in študentov kot aktivnih soustvarjalcev sodobne družbe. Visoko šolstvo bo sledilo principom bolonjskega procesa, kot so kompatibilnost, mobilnost, kakovost, zaposljivost, konkurenčnost in relevantna tako, da bo primerljivo z evropskimi trendi in bo vzpodbujalo izmenjavo znanja ter internacionalizacijo visokega šolstva. Visokošolski zavodi bodo aktivno prispevali k napredku družbe na področjih svojih poslanstev: izobraževanja, raziskovanja, umetnosti, stroke in prenosa znanja v okolje ter doprinosa k družbenim in gospodarskim inovacijam. Izvajali bodo na študentke in študente osredinjeno in iz raziskovalnega, strokovnega oziroma umetniškega dela izhajajoče izobraževanje; na področju raziskovalnega dela bodo dosegali mednarodno primerljivo odličnost in bodo skupaj s samostojnimi raziskovalnimi zavodi nosilci temeljnih raziskav v slovenskem prostoru; na področju umetnosti bodo dosegali mednarodno primerljivo odličnost; celovit sistem prenosa znanja bo bistveno doprinal h krepitvi celotne družbe ter prispeval k povečanju konkurenčnosti slovenskega gospodarstva. V dodiplomskih študijskih programih bo uvedeno zadostno praktično izobraževanje, primerljivo z drugimi evropskimi državami, ki bo nudilo ustrezno praktično znanje, s čimer bo mladim omogočen lažji prehod na trg dela po zaključku študija.
- C 1.6. Vsaj 50 % državljanek in državljanov Slovenije v starosti od 30 do 34 let zaključi eno od stopenj visokošolskega izobraževanja do leta 2030.**
Slovenski visokošolski sistem bo dosegel cilje deleža visokošolsko izobražene populacije v skladu z akti EU.
- C 1.7. Delovanje visokošolskih zavodov po principih usmeritve Družba 2050.**
Visokošolski zavodi bodo delovali po principih usmeritve – Družba 2050 (tehnološko humanistični napredek) in bodo gonilna sila delovanja slovenske družbe po teh principih. Na področju visokega šolstva bodo zagotavljali kakovostno, vključujočo, raznoliko, decentralizirano in trajnostno naravnano dejavnost, ki bo zagotavljala dolgoročno osebno in socialno varnost ter možnosti za intelektualni razvoj in kreativnost ter ustvarjanje dobrin v skladu s potrebami Družbe 2050. Znanost in raziskovanje bosta odprta za prepletanje oziroma interdisciplinarne povezave z umetniškimi področji, kar bo potekalo na podlagi strateškega, a hkrati tudi eksperimentalnega, drznega kombiniranja disciplin, različnih veščin in vednosti. Umetniška področja bodo skupaj s humanistiko ustrezno zastopana in uravnotežena z drugimi akademskimi področji, četudi gre pričakovati, da bodo družbeni trendi v ospredje postavljali tehnološka, naravoslovna ter nekatera družboslovna področja oziroma kompetence. Sistemsko bo urejeno uveljavljanje potenciala družbenih in gospodarskih inovacij iz presečišča umetnosti, znanosti in tehnologij, sistematično se bo podpiralo sinergijske učinke teh treh področij.
- C 1.8. Aktivna vključenost visokošolskih zavodov pri ohranjanju in razvoju nacionalne kulturne dediščine in identitete.**
Ob močni vpetosti slovenskega visokošolskega sistema v mednarodno visokošolsko skupnost bodo visokošolski zavodi aktivno prispevali k ohranjanju in razvoju slovenskega jezika, nacionalne kulturne dediščine in identitete.
- C 1.9. Zagotavljanje avtonomnosti visokošolskih zavodov in njihove odprtosti v mednarodno skupnost.**
Visokošolski zavodi bodo izboljšali študijske pogoje za evropski kot tudi širši prostor in nudili kakovostna, vrhunsko opremljena delovna mesta ter stimulatívno, trajnostno naravnano delovno okolje za strokovne sodelavke in sodelavce, visokošolske sodelavke in sodelavce, visokošolske učiteljice in učitelje ter raziskovalke in raziskovalce, ki bo omogočalo karierno načrtovanje in izvedbo strokovnega, znanstvenoraziskovalnega ter umetniškega dela.

C 1.10. Etično in družbeno odgovorno delovanje visokošolskih zavodov v Sloveniji.

Visokošolski zavodi bodo etični in družbeno odgovorni, učinkovito vodeni in organizirani, odgovorni za zagotavljanje visoke kakovosti izobraževalne in raziskovalne dejavnosti ter študentke in študente spremljali od vpisa do diplomiranja in njihove zaposlitve, jih pripravljali na aktivno državljanstvo ter poklicno pot, omogočali bodo osebnostni in strokovni razvoj študentk in študentov tudi s spodbujanjem vseživljenjskega učenja ter z vsem tem ohranjanje širokega spektra znanj na visoki ravni. Usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja bo pomembno vodilo oblikovanja in organizacije delovnega in študijskega procesa, ki bosta podpirala dobro počutje in kakovostno življenje ter preprečevala izgorevanje kakor tudi vse oblike nasilja ali izkoriščanja, in s tem doprinesla k boljšemu duševnemu in fizičnemu zdravju vseh deležnikov tako znotraj kot zunaj visokošolskega sistema.

Ukrepi za doseganje strateških ciljev na področju družbenega razvoja in visokošolskega sistema

U 1.1. Izdelava kakovostne in trajnostne strategije izboljševanja zaposljivosti diplomantk in diplomantov.

Z izdelavo strategije bo država aktivno vplivala na zaposlitveno okolje, jasno razdelila pristojnosti za karierno podporo, strategija bo odprta v mednarodna partnerstva ter medsebojno sodelovanje institucij. Potrebe celotne družbe po kadrih z visokošolsko izobrazbo se bo ugotavljalo s celovitim spremljanjem in analizo razvojnih gibanj na področju znanja, tehnologij, okolja in družbe. Načrtovanje in razvoj študijskih programov se bosta naslanjala na strokovne modele napovedovanja, kot je recimo karierna platforma ipd., kjer sodelujejo poleg strokovnjakov za posamezna področja sodelujejo tudi predstavniki gospodarstva in negospodarstva, ki načrtujejo razvoj na svojih področjih. Takšno načrtovanje ne bo izključevalo, temveč bo kvečjemu stimuliralo tudi vznik ter vzpostavljanje novih, predvsem interdisciplinarnih akademskih področij, po drugi strani pa bo dopuščalo tudi razvoj smiselno širokega nabora temeljnih ter neaplikativnih ved in vednosti. Vzpostavi se bo urejen in učinkovit sistem za spremljanje kariernih poti diplomantov.

U 1.2. Vzpostavitev visokega šolstva kot prostora raziskovanja, kjer se lahko varno preizkuša ustrezne rešitve in modele za prihodnost.

Visoko šolstvo se bo vključilo v vsa prioriteta strateška področja družbenega razvoja in bo naslavljalo ključne družbene in gospodarske izzive, kot so: podnebne spremembe, izguba biodiverzitete, zelene tehnologije, demografske spremembe (starajoča se družba), zdravstvo, biotehnologije, okolje, agroživilstvo, umetna inteligenca, digitalna preobrazba, strategija pametne specializacije, zelen prehod v krožno gospodarstvo, pa tudi migracije in enake možnosti oziroma družbena enakost.

U 1.3. Spodbujanje sistema aktivne mednarodno odprte kadrovske politike.

Visoko šolstvo bo zagotavljalo človeške vire, na katerih bo temeljil trajnostni razvoj družbe. Še posebej se bodo uveljavljali pomen in vidnost ter konstruktiven doprinos umetniških področij ter humanistike pri gospodarskem in družbenem razvoju, pri čemer se bo upoštevala avtonomija teh področij v smislu estetskih, mišljenjskih in vrednostnih ciljev. Visokošolski zavodi bodo vodili aktivno mednarodno odprto kadrovske politiko z visokimi kriteriji kakovosti zaposlovanja kadrov ter aktivno politiko njihovega nadaljnjega razvoja z jasnimi pričakovanji in kriteriji glede uspešnosti znanstvenoraziskovalnega oziroma umetniškega in izobraževalnega dela zaposlenih. V to bodo ustrezno sistemsko umeščena tudi medsektorska sodelovanja in medsektorska mobilnost.

U 1.4. Spodbujanje sistemske kadrovske krepitve visokošolskih zavodov in zagotavljanje privlačnih raziskovalnih pogojev.

Sistemske bo urejena kadrovske krepitve visokošolskih zavodov s prednostnim ciljem kadrovskega pomlajevanja ob hkratni spodbudi dolge aktivne participacije uveljavljenih

visokošolskih učiteljic in učiteljev ter raziskovalk in raziskovalcev. Zagotovljeni bodo privlačni raziskovalni pogoji za obetavne mlade kadre in za gostujoče visokošolske učiteljice in učitelje ter raziskovalke in raziskovalce iz tujine, ki bodo imeli pomembno vlogo v slovenskem visokošolskem sistemu ter bodo v njem delovali tako, da bodo maksimalno izkoristili svoje potenciale ter vzajemno bogatili znanje.

U 1.5. Spodbujanje sistema prehajanja med srednješolskim in visokošolskim sistemom.

Urejen bo sistem vertikalne prepustnosti srednješolskega in visokošolskega sistema izobraževanja s prilagoditvijo na neavtomatski vertikalni propustni sistem. Pripravljeni bodo pogoji za vertikalno napredovanje iz strokovnih srednješolskih programov na študijske programe ob upoštevanju pridobivanja potrebnih praktičnih izkušenj pri vertikalnih prestopih.

U 1.6. Izboljšanje notranje organiziranosti univerz in visokošolskih zavodov z namenom spodbujanja medsebojnega sodelovanja.

Vzpostavljen bo sistem notranje organiziranosti univerz in samostojnih visokošolskih zavodov, ki bo spodbujal sodelovanje oddelkov in/ali članic ter omogočal večje število interdisciplinarnih in multidisciplinarnih programov. Nastajanje slednjih bo stimulirano tudi med različnimi visokošolskimi zavodi, prav tako med regijami. Pri tem se spodbuja sodelovanje med javnimi in zasebnimi visokošolskimi inštitucijami.

U 1.7. Znanja financirana z javnimi sredstvi so odprto dostopna.

U 1.8. Vzpostavitev mehanizmov/sistema obveščanja javnosti o pomenu visokega šolstva za družbo.

Z načrtnim obveščanjem javnosti bo spodbujano zavedanje o vrednosti in pomenu visokega šolstva za družbo in o njegovem potencialu za družbene in gospodarske inovacije s poudarkom na vlogi umetniških področij ter humanistike pri njihovem razvoju tako v smislu konstruktivne kritike in ponujanja alternativnih rešitev kot tudi pri uveljavljanju vrednot trajnosti in vključevanju vseh družbenih skupin oziroma njihovih potreb.

U 1.9. Spodbujanje trajnostno naravnane in vzdržne regionalizacije visokega šolstva.

Omogočana in vzpodbujana bo trajnostno naravnana in vzdržna regionalizacija slovenskega visokošolskega prostora³ s ciljem zagotavljanja kakovostnega študija, dostopnega vsem, in pospeševanja razvoja regij, katerega nosilci so tudi visokošolski zavodi.

U 1.10. Opredelitev pogojev za ustanavljanje in delovanje posameznih vrst visokošolskih institucij.

U 1.11. Podeljevanje koncesij.

Koncesije bodo lahko dodeljene za izvajanje akreditiranih študijskih programov, za katere bodo izkazane zadostne družbene potrebe, ki bodo ustrezali pričakovanjem prihodnjega razvoja slovenske družbe in regionalnega razvoja ter bodo kakovostno nadgrajevali raznolikost visokošolske izobraževalne ponudbe v Sloveniji oziroma se v okviru javne službe na področju visokega šolstva ne bodo izvajali v ustreznem obsegu. Pogoj za podelitev koncesije bo, da imajo zasebni visokošolski zavodi za svoje dejavnosti pridobljene akreditacije Nacionalne agencije za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS) oziroma tuje agencije za kakovost v visokem šolstvu, ki je članica ENQA, pri čemer se bodo kot pogoj za izvajanje dejavnosti upoštevali tudi minimalni kadrovski in infrastrukturni pogoji. To pomeni, da bodo takšni ponudniki izvajali kakovostne izobraževalne programe in z njimi vsebinsko povezano kakovostno strokovno, raziskovalno oziroma umetniško delo, izkazovali kakovostno vpetost v okolje in na visokošolskih strokovnih študijskih programih zagotavljali ustrezen obseg strokovne prakse. Zagotovljeni bodo tudi transparentni kriteriji in sistem podeljevanja koncesij na visokošolski zavod, ki bo ob izpolnjevanju pogojev omogočal prenos

³ Regionalizacija bo ustrezno podpirala in dopolnjevala pomen osrednje Slovenije kot poglavitne visokošolske izobraževalne in raziskovalne regije.

koncesij med študijskimi programi tega zavoda in tako povečal prilagodljivost in odzivnost visokega šolstva na potrebe in izzive družbenega razvoja.

2 ZAKONODAJA IN FINANCIRANJE

VISOKO ŠOLSTVO JE JAVNO DOBRO IN JAVNA ODGOVORNOST, KI SE ZAGOTAVLJA Z JASNI MI ZAKONODAJNIMI PRAVILI IN NADZOROM NAD NJIHOVIM SPOŠTOVANJEM TER Z ZADOSTNIM FINANCIRANJEM IZ JAVNIH SREDSTEV, DA SE PREPREČI PRENAŠANJE FINANČNEGA BREMENA NA ŠTUDENTE

Strateški cilji na področju zakonodaje in financiranja

C 2.1. Zagotoviti večjo transparentnost, enake pravice in odgovornosti ter enakopravno obravnavo študentk in študentov.

Z ustrezno spremembo zakonodaje bo omogočena večja transparentnost, zagotovljene bodo enake pravice in odgovornosti ter enakopravna obravnava študentk in študentov (dostopne študentske nastanitve, dostopnost študijskih virov ter opreme, dostopnost športnih in kulturno-umetniških aktivnosti) na vseh visokošolskih zavodih, hkrati pa bo dosledno spoštovano in diferencirano zasebno (nejavno) nasproti javnemu ter državno nasproti civilnodružbenemu. Omogočen bo kakovosten in vsem dostopen študij; zagotovljeni bodo stimulatívni pogoji za vpis na študijske programe za deficitarne poklice.

C 2.2. Zagotoviti večjo prilagodljivost in odzivnost visokošolskih zavodov na potrebe družbe.

Odpravljene bodo administrativne ovire s področja zakonodaje in v postopkih akreditacije oziroma ustvarjeni bodo pogoji in zagotovljena avtonomija, ki bo univerzam in samostojnim visokošolskim zavodom olajšala ter s tem pospešila razvoj novih študijskih programov⁴ in ukinjanje ali omejevanje števila vpisnih mest⁵ na določenih študijskih programih ob upoštevanju zaposlitvenih potreb, racionalizacije, finančne učinkovitosti, obstoječe ponudbe študijskih programov v Sloveniji, vseh standardov kakovosti ter pravic študentov ob vzporednem izvajanju plačljivega študija⁶.

C 2.3. Povečati konkurenčnost slovenskega visokošolskega prostora na področju internacionalizacije.

S spremembo zakonodaje bosta omogočeni večja prilagodljivost in odzivnost slovenskega visokošolskega okolja, ki bo ponujalo privlačne pogoje za študij in delo za namene internacionalizacije izobraževanja, raziskovanja in umetnosti ter pridobivanja visokokvalificiranega kadra iz tujine⁷.

C 2.4. Zagotoviti dolgoročno stabilno financiranje javne službe na področju visokega šolstva.

Z ustrezno spremembo zakonodaje, ki bo celovito opredelila javno službo na področju visokega šolstva, bo zagotovljena stabilnost financiranja izobraževalnega, znanstvenoraziskovalnega in umetniškega dela visokošolskih zavodov, in sicer z integralnim financiranjem javne službe, to je izobraževalne, raziskovalne in umetniške dejavnosti (»lump-sum« financiranje⁸), ki visokošolskim zavodom omogoča mehanizme učinkovitega upravljanja kadrovskih, infrastrukturnih in razvojnih potencialov, instrumentov sofinanciranja in predfinanciranja raziskovalnih projektov ter izvajanja in financiranja sobotnega leta.

⁴ Zagotavljanje vstopa na trg dela za diplomantke in diplomante inovativnih interdisciplinarnih študijskih programov z ažurnimi posodobitvami zakonskih in podzakonskih aktov ob akreditaciji novih študijskih programov.

⁵ Zagotavlja se večja avtonomija visokošolskih zavodov pri izbiri študentov ob vpisu.

⁶ Ohranjanje pravice do študija.

⁷ Zagotovljeni so atraktivni delovni pogoji (tudi odprava administrativnih ovir) in privlačno akademsko okolje (pedagoško in znanstvenoraziskovalno ter umetniško) za tuje študentke in študente na vseh stopnjah študija, mlade, obetavne tuje znanstvenice in znanstvenike na začetku kariere ter vrhunske mednarodno uveljavljene raziskovalke in raziskovalce ter visokošolske učiteljice in učitelje iz tujine (tudi Slovence).

⁸ Pasovno financiranje izobraževalne dejavnosti in pasovno financiranje raziskovalne in umetniške dejavnosti.

C 2.5. Povečati skupna sredstva za visokošolsko dejavnost in znanstvenoraziskovalno delo.

Izvedeno bo pospešeno in sistematično vlaganje v znanje, znanost in umetnost, s čimer bo strukturno in trajno podpirano sodelovanje med akademsko ter raziskovalno sfero in gospodarstvom ter družbenim okoljem. Univerze in samostojni visokošolski zavodi bodo po obsegu proračunskega financiranja (izobraževalna, raziskovalna in umetniška dejavnost, investicije v osnova sredstva in raziskovalno opremo) v odstotku BDP-ja v prvi tretjini med državami EU-ja. Slovenija bo sledila strateškim ciljem EU in zagotavljala stabilno financiranje izobraževalne in raziskovalne dejavnosti v obsegu najmanj 4 % BDP-ja do leta 2025 (od tega 2 % iz proračunskih virov in 2 % iz drugih virov), ki vključuje tudi sredstva za razvoj. Leta 2030 bo obseg proračunskih sredstev za financiranje izobraževalne in raziskovalne dejavnosti znašal 2,25% BDP.

C 2.6. Vzpostaviti sistemsko ureditev primerljivih pravnoformalnih statusov visokošolskih učiteljic in učiteljev ter raziskovalk in raziskovalcev.

Ukrepi za doseganje strateških ciljev na področju zakonodaje in financiranja

U 2.1. Vzpostavitev financiranja javne službe na področju visokega šolstva, ki bo zagotavljalo enotno financiranje vseh dejavnosti v okviru javne službe.

S spremembo Zakona o visokem šolstvu bo na podlagi ugotovljenih družbenih potreb in razvojnih programov mednarodno primerljivo urejeno pavšalno (lump sum) financiranje univerz in samostojnih visokošolskih zavodov v okviru izvajanja javne službe z določitvijo vseh ključnih mehanizmov in instrumentov, ki so s tem povezani; spremembe zakona bodo razvojno naravnane in omogočale univerzam in samostojnim visokošolskim zavodom vključevanje novih raziskovalnih in izobraževanih vsebin z mehanizmom pogajanja v okviru postopka določanja obsega izvajanja javne službe pred podpisom pogodbe o financiranju za naslednje obdobje. Zagotovljeno bo kosovno financiranje izobraževalne dejavnosti in kosovno financiranje temeljne znanstvenoraziskovalne oziroma umetniške dejavnosti.

U 2.2. Izboljšanje prostorskih razmer in opremljenosti institucij.

S spremembo Zakona o visokem šolstvu bo zagotovljeno pavšalno (lump sum) financiranje osnovne in visokošolske (izobraževalne in raziskovalne) infrastrukture. Izvedena bo sistemsko ureditev investicij v zeleno infrastrukturo – gradnja novih stavb in obnova obstoječih ter veliko raziskovalno opremo (najemanje posojil s strani uporabnikov in povečanje dvanajstin za odplačevanje) in financiranje vzdrževanja (obstoječe) infrastrukture.

U 2.3. Vzpostavitev sistema financiranja za izvedbo digitalne preobrazbe.

Zagotovljeno bo sistemsko financiranje digitalno povezane visokošolske infrastrukture ter inteligentne opreme za izvedbo digitalne preobrazbe in razvoj pametnih predavalnic za potrebe akreditiranih študijskih programov.

U 2.4. Vzpostavitev sistema financiranja projektov na področju umetniške dejavnosti.

Zagotovljeno bo sistemsko financiranje projektov na področju umetniške dejavnosti vključno z mehanizmom mladih umetnic in umetnikov po vzoru mladih raziskovalk in raziskovalcev.

U 2.5. Omogočanje poučevanja slovenskega jezika za tuje študentke in študente ter zaposlene.

Zagotovljeno bo financiranje poučevanja slovenskega jezika za tuje študentke in študente ter zaposlene, ki se želijo vključiti v študijske programe, ki se izvajajo v slovenskem jeziku, vključno z ustrezno promocijo teh programov.

U 2.6. Ohranitev in nadgraditev infrastrukture za bivanje.

Zagotovljeno bo sistemsko financiranje za ohranitev in nadgraditev javne infrastrukture za bivanje domačih in tujih študentk in študentov ter gostujočih visokošolskih učiteljic in učiteljev ter sodelavk in sodelavcev, raziskovalk in raziskovalcev ter strokovnih sodelavk in sodelavcev.

U 2.7. Vzpostavitev sistema davčnih spodbud za vlaganje v visokošolski in znanstvenoraziskovalni sistem s strani zasebnega sektorja.

U 2.8. Zagotovitev okvira za razvoj donatorstva kot pomembnega zasebnega vira financiranja visokega šolstva.

- U 2.9. Medsebojna uskladitev ciljev in delovanja visokošolskih zavodov, NAKVIS-a in financerja, z jasno določenimi strukturami za upravljanje sistema in opredeljenimi odgovornostmi.**
- U 2.10. Ureditev priznavanja neformalno pridobljenega izobraževanja.**
Izvedena bo celovita ureditev priznavanja neformalno pridobljenega izobraževanja s študentskim, prostovoljnim in drugim delom.
- U 2.11. Vzpostavitev ukrepov za pritegnitev tujih strokovnjakinj in strokovnjakov.**
Ob upoštevanju raziskovalne odličnosti se izvedejo poenostavljeni postopki zaposlovanja vrhunskih visokošolskih učiteljic in učiteljev ter raziskovalk in raziskovalcev iz tujine (EU in tretjih držav) ter zagotovijo pogoji za raziskovalno in umetniško delo tujih visokošolskih učiteljic in učiteljev ter sodelavk in sodelavcev, vključenih v učni proces.
- U 2.12. Ureditev dela na domu kot posebnosti univerzitetnega oziroma visokošolskega prostora s spremembo Zakona o visokem šolstvu.**
- U 2.13. Izboljšanje sodelovanja med visokošolskimi institucijami in z raziskovalnimi zavodi.**
Vzajemno prehajanje kadrov med visokošolskimi institucijami ter visokošolskimi institucijami in raziskovalnimi zavodi; postopno povezovanje/združevanje univerz in manjših javnih raziskovalnih zavodov, ki sredstva za raziskave pridobivajo skoraj izključno iz javnih virov; poenotenje plačnega sistema ter pogojev napredovanja in dela za kadre na javnih visokošolskih institucijah in raziskovalnih zavodih.

3 KAKOVOST

VISOKO ŠOLSTVO DOSEGA MEDNARODNO PRIMERLJIVO VISOKO KAKOVOST IN ODLIČNOST NAD EVROPSKIM POVPREČJEM PRI VSEH STANDARDNIH KAZALNIKIH. JE ŠIROKO DOSTOPNO, MEDNARODNO VPETO, IMA RAZVITE INSTRUMENTE INTERNACIONALIZACIJE V SLOVENSKEM PROSTORU TER ŠTUDIJSKE PROGRAME, KI SE IZVAJAJO TUDI V TUJEM JEZIKU

Strateški cilji na področju kakovosti

- C 3.1. Trajno zagotavljanje kakovosti v slovenskem visokem šolstvu.**
Vzpostavljen bo sistem spodbujanja stalnega izboljševanja in (samo)evalvacije na vseh področjih zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu na podlagi ustreznih modelov in principov (artikulacije ciljev, ukrepov, njihovega sledenja, predvsem pa stalnega izboljševanja skozi kombinacijo notranje in zunanje presoje oziroma kritične refleksije tako na programski ravni kot na ravni visokošolskih zavodov). Kakovost v visokem šolstvu preverja nacionalna, neodvisna agencija za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS).
- C 3.2. Na študentke in študente osredotočeno poučevanje izhajajoče iz strokovnega, raziskovalnega oziroma umetniškega dela.**
Vzpostavljen bo ustrezno posodobljen način iz strokovnega, raziskovalnega oziroma umetniškega dela izhajajočega poučevanja, ki bo osredotočen na študentke in študente za uspešno in pravočasno zaključevanje študija. Tak način bo zagotavljal možnost prožnega prilagajanja kurikulumov za zagotavljanje ustreznih kompetenc in znanj diplomantk in diplomantov, vključeval bo tudi ustrezno kombinacijo virtualnega in prezenčnega podajanja učne vsebine. Pomembno bo priznavanje sodelovanja strokovnjakinj ali strokovnjakov in visokošolskih učiteljic ali učiteljev pri virtualnem ali drugače digitalno podprtem podajanju učne vsebine v učnem procesu posamezne učne enote.
- C 3.3. Oblikovanje študijskih programov za poklice in izzive prihodnosti.**
Ponujeni bodo sodobni študijski programi za poklice in izzive prihodnosti, še posebej zelen prehod v krožno gospodarstvo, ki bodo zagotavljali visoko zaposljivost in kompetence diplomantk ter diplomantov za konkurenčnost na domačem in mednarodnem trgu zaposlovanja, pa tudi za aktivno državljanstvo, kar pomeni, da se bodo študenti in diplomanti vključevali v družbeno dogajanje in odločanje, si prizadevali za krepitev demokratičnosti in

državlanske ter stanovske solidarnosti. Programi bodo podpirali samoiniciativnost pri ustvarjanju zaposlitvenih priložnosti (npr. zagonsko podjetništvo, odprte inovacije, medsektorske iniciative) ob posebni pozornosti za neprofitni in nevladni sektor. Za študente in študentke bodo skozi takšne študijske programe ustvarjeni pogoji za učinkovit prehod na trg dela, ki ob ekspertnem znanju ter interdisciplinarni odprtosti zahtevajo visoko raven kognitivnih in socio-emocionalnih kompetenc, ali pa so opredeljene s specifičnimi, nestandardnimi nalogami in izzivi, ki jih v sedanjem času še ni mogoče zaznati, predvideti ali vsebinsko opredeliti.

C 3.4. Učinkovit prenos znanja v okolje.

Vzpostavljen bo mednarodno primerljiv celovit sistem prenosa znanja v okolje. Pri tem se upoštevajo dosežki na področju inovacij, patentov, prenosa tehnologij in industrijskih projektov.

C 3.5. Spodbujanje podjetništva.

Sistemske bo urejeno omogočanje in spodbujanje podjetništva v vseh študijskih programih in smereh. To bo spodbujano in zagotavljano (z ustrezno zakonsko ureditvijo) preko subjektov podjetniškega okolja zagonskih podjetij (spin-off, spin-out in start-up), ki temeljijo na znanstvenih ter umetniških dosežkih in rezultatih razvojnih, ustvarjalnih ter raziskovalnih projektov. Pri ustanavljanju podjetij in drugih samostojnih oblik delovanja bo zagotovljena tudi mednarodna vključenost, kadar bo to potrebno zaradi mednarodne narave projektov, programov ali mrež.

C 3.6. Vzpostavitev sistema vseživljenjskega učenja na visokošolski ravni.

Vzpostavljen bo delujoč sistem vseživljenjskega učenja na visokošolski ravni, vključno z ustreznim vrednotenjem in priznavanjem, s ciljem opolnomočenja širših krogov aktivnega prebivalstva z novjšimi spoznanji znanosti, umetnosti in stroke. Za širšo populacijo se bo promovirala nujnost pridobivanja raznolikih a kakovostnih visokošolskih znanj, spretnosti ter oblikovanje pozitivne, na izobraževanju temelječe naravnosti za prihodnost.

Ukrepi za doseganje strateških ciljev na področju kakovosti

U 3.1. Spodbujanje sodelovanja s širšim okoljem in oblikovanje skupnih študijskih programov v evropskem prostoru.

Vzpostavljeni bodo mehanizmi spodbujanja mednarodnega (transnacionalnega) sodelovanja, razvoja študijskih programov tretje stopnje ter sodelovanja z gospodarstvom in širšo družbo (vpetost visokega šolstva v okolje). Še posebej se bodo pri tem uveljavljale tematike solidarnosti, kakovosti dela, socialne varnosti, družbene kohezije, vključevanja ranljivih ter obrobnih skupin, nediskriminatornosti ipd.

U 3.2. Vzpostavitev mednarodno primerljivih standardov kakovosti.

NAKVIS bo opredelil kriterije vrednotenja kakovosti visokošolskih zavodov skladno z zakonodajo, potrebami okolja in mednarodnimi standardi in kazalniki.

U 3.3. Razširitev dejavnosti NAKVIS-a.

NAKVIS bo deloval tudi svetovalno in visokošolskim zavodom na podlagi kombinacije zunanjih evalvacij in samoevalvacije pomagal, da neprenehoma izboljšujejo kakovost. Pri tem bo NAKVIS visokošolskim zavodom pomagal s pripravo vodnikov, analiz in primerjalnih podatkov o slovenskem visokošolskem sistemu. Skrbel bo tudi za ustrezno vrednotenje in analizo relevantnih mednarodnih lestvic (s kompleksnimi in področno uravnoteženimi kazalniki) ter uvrščanje visokošolskih zavodov nanje, pa tudi za objektivno javno predstavitev visokošolskih zavodov in programov z vidika kakovosti.

U 3.4. Kritična samorefleksija visokošolskega sistema.

Izvajala se bo kritična samorefleksija sistema visokega šolstva na ravni države ob vključevanju vseh ključnih deležnikov z namenom spreminjanja visokošolskega izobraževanja v skladu s potrebami družbe ter ob optimalnem izkoriščanju zmogljivosti novih tehnologij in znanstvenih dognanj ter intenzivnem sodelovanju s kulturnim in ustvarjalnim sektorjem.

U 3.5. Kreiranje sodobnih in prilagodljivih izobraževalnih programov v skladu z razvojnimi mednarodnimi trendi in potrebami okolja.

Študijski programi bodo zasnovani na podlagi ustrezne kurikularne teorije ter ob upoštevanju pedagoško-psihološko-didaktičnih načel. Ponujali in izvajali se bodo tako, da se bodo odzivali na potrebe okolja in družbe, hkrati pa odsevali razvojne trende ter omogočili razvoj tudi na povsem novih področjih. Nabor študijskih programov bo ponujal tako temeljna kot aplikativna znanja. Vzpostavljene bodo poglobljene, strukturirane povezave z neformalnim izobraževanjem ter drugimi vidiki vseživljenjskega učenja. Prilagodljiv in vključujoč na študenta osredinjen študij bo omogočal izvajanje vseživljenjskega učenja za različne življenjske razmere ter v različnih življenjskih obdobjih.

U 3.6. Zagotavljanje ustrezno usposobljenih kadrov za potrebe gospodarstva in širšo družbo.

Na institucionalni ravni bodo vzpostavljeni mehanizmi spodbujanja in omogočanja doseganja najvišjih akademskih standardov ter fleksibilnosti, ki bodo zagotavljali hitrejšo in učinkovitejšo diverzifikacijo študijskih programov (in institucij) po posameznih strokovnih področjih s ciljem zagotavljanja najprimernejših, interdisciplinarno usposobljenih kadrov za gospodarstvo in negospodarske dejavnosti.

U 3.7. Prožnejše določanje delovne obveznosti.

Zagotovile se bodo sistemske rešitve za permanentno izobraževanje visokošolskih učiteljic in učiteljev ter sodelavk in sodelavcev, kar bo vključevalo tudi prožnejše in ustrezno uravnovešeno določanje delovne obveznosti. Ob tem bo poskrbljeno za ustrezno usklajevanje dela in življenja, delovanja proti izgorelosti, uvajanja zelenih rešitev (npr. delo od doma) ipd.

U 3.8. Posodobitev minimalnih standardov za izvolitev v naziv z implementacijo pedagoške in strokovne uspešnosti.

Kakovostni in kvantitativni kazalci pedagoške uspešnosti bodo imeli pri postopkih izvolitev v naziv in napredovanj primerljivo utež glede na kazalce znanstvene oziroma umetniške odličnosti; smiselno se bo upoštevala tudi uspešnost pri izvajanju projektov (vključno s programi in mrežami) ter druga strokovna uspešnost, kar bo obsegalo tudi ugled v strokovni in širši javnosti in javno zastopanje strokovnih oziroma akademskih stališč, odmevnost oziroma priznane dosežke glede na področje izvolitve v naziv in polje akademskega ter tudi družbenega delovanja.

U 3.9. Večje vključevanje strokovnjakinj in strokovnjakov iz gospodarstva in negospodarstva v študijski proces in zunanjo evalvacijo.

Sistemske se bodo implementirale rešitve (ki bodo določale merila in pogoje) za časovno omejene izvolitve v naziv strokovnjakinj oz. strokovnjakov iz gospodarstva in negospodarstva ter njihovo vključevanje v študijski proces ter zunanjo evalvacijo. Spodbujalo se bo predvsem uspešne in prepoznane strokovnjakinje in strokovnjake z izkazanimi visokimi etičnimi načeli.

U 3.10. Okrepitev pomena rezultatov študentskih anket v notranjem zagotavljanju kakovosti.

Ocenjevanje pedagoškega dela visokošolskih učiteljic in učiteljev bo še naprej eden izmed pomembnih mehanizmov notranjega zagotavljanja kakovosti in ena izmed ključnih možnosti, ki jo bodo imeli študentke in študentje, da bodo lahko odgovorno in neposredno izrazili svoje mnenje oziroma ocenili pedagoško delo svojih učiteljic in učiteljev, s tem pa bodo pomembno sooblikovali visokošolski prostor. Pred objavo rezultatov študentskih anket zainteresirani javnosti bodo imeli visokošolski učiteljice in učitelji možnost podajanja replike. Ob raziskovalnih ter kvantitativnih pedagoških kazalnikih bodo uvedeni tudi ustrezni kvalitativni kazalniki vrednotenja pedagoškega dela.

U 3.11. Priprava strategije umeščanja vseživljenjskega učenja v visokošolski prostor.

Vključen bo tudi razvoj sistema akreditacij in priznavanje mikro-kvalifikacij ('micro-credentials') in sistem priznavanja ter vrednotenja predhodno pridobljenih znanj ter načrt promocije pomena in nujnosti pridobivanja raznolikih, a kakovostnih, sodobnih visokošolskih znanj in spretnosti v vsej aktivni dobi posameznika.

4 INTERNACIONALIZACIJA

STOPNJA INTERNACIONALIZACIJE SLOVENSKEGA VISOKOŠOLSKEGA SISTEMA JE PRIMERLJIVA Z NAJBOLJŠIMI EVROPSKIMI UNIVERZAMI⁹. VZPOSTAVLJENI SO MEHANIZMI ZA KROŽENJE MOŽGANOV IN TRAJNA SKRIB ZA RAZVOJ SLOVENSKEGA JEZIKA IN STROKOVNEGA IZRAZOSLOVJA¹⁰

Strateški cilji na področju internacionalizacije

C 4.1. Povečati stopnjo vključenosti univerz in samostojnih visokošolskih zavodov v skupni evropski visokošolski prostor in internacionalizacije kurikulumov.

Univerze in samostojni visokošolski zavodi se bodo uspešno vključevali v vse mednarodne dejavnosti, še posebej v evropske mreže univerz, imeli bodo visok delež mednarodnih študentk in študentov ter visokošolskih učiteljic in učiteljev, sodelavk in sodelavcev ter raziskovalk in raziskovalcev v skladu s principi bolonjskega procesa. Izvedena bo strateška internacionalizacija kurikulumov.

C 4.2. Povečati vključenost Slovenk in Slovencev, ki živijo v tujini v slovenski visokošolski sistem.

Omogočen in promoviran bo študij v Sloveniji za vse Slovenke in Slovence, ki živijo in bivajo v tujini (zamejke in zamejci ter tisti iz oddaljenejših krajev).

C 4.3. Povečati stopnjo dohodne mobilnosti na univerzah in samostojnih visokošolskih zavodih.

Stimulirana bosta kakovostna dohodna mobilnost ter pridobivanje tujih priznanih visokošolskih učiteljic in učiteljev ter sodelavk in sodelavcev, raziskovalk in raziskovalcev ter strokovnih sodelavk in sodelavcev za hitrejši razvoj posameznih področij v Sloveniji.

C 4.4. Povečati odhodno mobilnost študentk in študentov ter zaposlenih v visokem šolstvu.

Stimulirana bo večja odhodna mobilnost slovenskih študentk in študentov na kakovostne institucije oziroma študijske programe v tujini (kratkočasno in za celo študijsko obdobje) in slovenskih visokošolskih učiteljic in učiteljev ter sodelavk in sodelavcev, raziskovalk in raziskovalcev ter strokovnih sodelavk in sodelavcev na področjih, ki v Sloveniji še niso konkurenčno dobro razvita in katerih lahko gradimo komplementarnost posameznih področij s tujimi institucijami znanja.

Ukrepi za doseganje strateških ciljev na področju internacionalizacije

U 4.1. Vzpostavitev sistema za uspešnejše vključevanje univerz in samostojnih visokošolskih zavodov v enoten evropski in mednarodni visokošolski prostor.

Vzpostavitev sistema zagotavljanja sredstev visokošolskim učiteljicam in učiteljem ter sodelavkam in sodelavcem, raziskovalkam in raziskovalcem ter strokovnim sodelavkam in sodelavcem, ki jim bodo omogočala izvedbo sobotnega leta ter vključevanje v elitne univerzitetne in raziskovalne mreže in sodelovanje z njimi ter izkoriščanje dobrih priložnosti projektnega sodelovanja.

U 4.2. Spodbujanje mobilnosti študentk in študentov, visokošolskih učiteljic in učiteljev, sodelavk in sodelavcev ter strokovnih sodelavk in sodelavcev¹¹.

U 4.3. Oblikovanje Nacionalne strategije za internacionalizacijo slovenskega visokega šolstva do leta 2030.

⁹ Za doseganje dolgoročne mednarodne primerljivosti slovenskega visokošolskega prostora je izvajanje mednarodno primerljive internacionalizacije slovenskega visokošolskega prostora nujna.

¹⁰ S sinergičnimi učinki, ki jih prinaša internacionalizacija visokega šolstva, in z večjo konkurenčnostjo gospodarstva ter posledično močnejšo in bolj samozavestno družbo se bo stopnja ogroženosti slovenskega jezika znižala.

¹¹ Študijske ter raziskovalne izkušnje v tujini širijo obzorja in prispevajo k akademskemu in osebnostnemu razvoju posameznik in posameznikov, odobravajo pa tudi kulturno raznolikost.

Strategija bo določila pomen in oblike internacionalizacije ter delež tujih študentk in študentov ter visokošolskih učiteljic in učiteljev, sodelavk in sodelavcev, raziskovalk in raziskovalcev ter strokovnih sodelavk in sodelavcev vključenih v mednarodne aktivnosti. Določena bodo prioriteta področja oziroma regije tako za dohodne kot odhodne mobilnosti, vendar ne izključevalno. Med prioritetskimi področji dohodne mobilnosti ostaja predvsem Zahodni Balkan, tudi preostala Jugovzhodna Evropa in Srednjeevropski prostor.

U 4.4. Izvedba internacionalizacije kurikulumov.

Izvedena bo ambiciozna ter strateška internacionalizacija kurikulumov. Povečano bo število skupnih študijskih programov s tujimi visokošolskimi institucijami ter drugih oblik poglobljenega pedagoškega sodelovanja.

U 4.5. Omogočanje poučevanja v tujih jezikih.

Oblikovan bo nabor študijskih programov, ki jih bo posamezna visokošolska institucija ponujala v tujih jezikih – prednostna bo usmeritev v podiplomske študijske programe. Visokošolski zavodi bodo za vse tri stopnje študijskih programov avtonomno vodili ustrezno jezikovno politiko.

U 4.6. Izvedba sistematičnega privabljanja Slovencev in Slovencev v zamejstvu in po svetu za študij v Sloveniji.

Na vseh uradnih predstavništvih Slovenije v tujini, kjer živijo in bivajo Slovenke in Slovenci se vzpostavi aktivna povezava do vseh akreditiranih študijskih programov, ki jih ponujajo slovenski visokošolski zavodi s ciljem promocije izobraževanja v matici.

U 4.7. Visokošolske ustanove skrbijo za razvoj slovenskega jezika in strokovnega izrazoslovja.

Deležniki, vključeni v procese internacionalizacije, skrbijo za prenos konceptov in terminologije v slovenski jezik in ga s tem bogatijo. V primeru izvajanja študijskega programa v tujem jeziku bo zagotovljen razvoj slovenskega jezika in terminologije v visokem šolstvu in znanosti tudi z dostopnostjo študijskih vsebin v slovenskem jeziku.

U 4.8. Zagotovitev enakih pogojev študija za tuje in slovenske študentke in študente.

Pripravljeni bodo sistemski ukrepi za ustvarjanje pogojev, na podlagi katerih bodo slovenski in tuji študenti v Sloveniji imeli enako kakovostno študijsko izkušnjo pod enakimi pogoji.

U 4.9. Spodbujanje odličnosti v visokem šolstvu.

Zagotovljena bo sistemska rešitev za dodeljevanje štipendij in drugih oblik spodbud odličnim študentkam in študentom ter znanstvenicam in znanstvenikom oziroma umetnicam ter umetnikom, in sicer ne glede na njihovo državljanstvo.

U 4.10. Sistemska ureditev vseh oblik mobilnosti.

Sistemska bo urejena virtualna mobilnost ob klasični geografski transnacionalni mobilnosti.

U 4.11. Vzpostavitev posebnih ukrepov za pritegnitev vrhunskih strokovnjakov iz tujine.

Omogočeni bodo mehanizmi za lažjo in hitrejšo vključitev tujih in slovenskih vrhunskih strokovnjakov iz tujine v delo univerz in samostojnih visokošolskih zavodov, kar vključuje nastanitev, prioriteto obravnavo pri pridobivanju delovnega dovoljenja, stimulatивно davčno obravnavo, pomoč pri varstvu otrok, zagotavljanje karijerne priložnosti za družinske partnerje ipd.; odpravljene bodo ovire pri pridobivanju dovoljenj za bivanje za tuje strokovnjakinje in strokovnjake ter študentke in študente.

5 DIGITALIZACIJA

VISOKO ŠOLSTVO SLEDI TRENDOM DIGITALNE PREOBRAZBE IN JIH AKTIVNO SOOBLIKUJE

Strateški cilji na področju digitalizacije

C 5.1. Zagotoviti pogoje za izvedbo digitalne preobrazbe

Visoko šolstvo se bo hitro odzivalo na potrebe iz okolja z razvojem relevantnih znanj, veščin in kompetenc, bo odporno na izredne okoliščine, pospeševalo kakovosten gospodarski, trajnostni družbeni in okoljski razvoj, bo odzivno, odprto različnim skupinam uporabnikov

znanja in znanosti, vlagalo bo v zeleno, odporno, odprto, vzdržno in digitalno povezano visokošolsko infrastrukturo ter v inteligentno opremo, razvijalo pametne predavalnice, nadgrajevalo in optimiziralo izrabo obstoječe visoke tehnologije, ki je dostopna za vse deležnike.

C 5.2. Spodbujati aktivno vlogo visokega šolstva v procesu digitalne preobrazbe

Visoko šolstvo bo sledilo in sooblikovalo trende digitalne preobrazbe na področjih poučevanja, naprednih ter inovativnih pedagoških praks, digitalne pismenosti, raziskovalnih, umetniških in administrativnih procesov, jih kritično ovrednotilo in smiselno apliciralo ter vzpostavilo sistemsko in normativno okolje, ki spodbuja digitalno preobrazbo.

C 5.3. Spodbujati izobraževanje na področju informacijskih storitev in vsebin

Visoko šolstvo bo razvijalo in izobraževalo na področju informacijskih storitev in vsebin, ki zagotavljajo preseganje digitalne vrzeli in ločnice.

C 5.4. Zagotoviti infrastrukturo za širokopasovne internetne povezave

Infrastruktura za širokopasovne internetne povezave bo zagotovljena po celi Sloveniji, usmerjena bo v sprotno posodabljanje v skladu z vznikajočimi potrebami in razmerami.

Ukrepi za doseganje strateških ciljev na področju digitalizacije

U 5.1. Oblikovanje strategije digitalizacije visokega šolstva.

Oblikovana bo strategija digitalizacije visokega šolstva za razvoj digitalnih učnih okolij in študijskih vsebin ter za razvoj pedagoških pristopov in sodobnih modelov učenja ter poučevanja z uporabo IKT-ja in digitalnih orodij za vključujoče izobraževanje. Ta temeljijo na odprtih principih, široki oziroma splošni dostopnosti, podatkovni varnosti, vključenosti ter transparentnosti.

U 5.2. Spodbujanje razvoja digitalizacije na področju učenja in poučevanja na daljavo.

Digitalizacija na področju učenja in poučevanja na daljavo bo razvijana strateško, upošteva tako vse ključne trende v svetu ter EU-ju, kot tudi specifiko slovenskega prostora, kadrov, opremljenosti študentov in institucij. Ta razvoj bo še naprej krepil sodelovanje, hkrati pa podpiral kreativnost ter prožnost pri realizaciji živega stika oziroma lokalizaciji visokošolskih procesov, omogočal dvig kakovosti izvajanja študijskega procesa in večjo odpornost izobraževalnega procesa na daljavo.

U 5.3. Opolnomočenje institucij in posameznikov za ustrezno apliciranje orodij.

Institucije in posamezniki se bodo opolnomočili (pridobili ustrezna znanja, veščine ter naravnost oziroma motivacijo) za ustrezno apliciranje orodij in pristopov ter razvoj inovativnih učnih okolij glede na vsakokratno spremenjene razmere tako glede mobilnosti študentov in zaposlenih kot glede njihovega obvladovanja digitalnih orodij ter razpoložljivosti opreme vključno z načini izvedbe (s fizično prisotnostjo ali na daljavo oziroma kombinirano).

U 5.4. Zagotovitev mehanizmov krepitve področij IKT in medijskih študijev.

Zagotovljeni bodo mehanizmi krepitve področij IKT in medijskih študijev, pa tudi medijske produkcije in umetnosti, še posebej tam, kjer kot ključne kompetence nastopajo poglobljeno razumevanje, produkcijsko obvladovanje in kritična refleksija IKT, od katerih je družba vedno bolj odvisna.

U 5.5. Vzpostavitev enotne študentske identitete.

Vzpostavljena bo enotna študentska digitalna identiteta, ki bo sinhronizirana z evidenčnim in analitskim informacijskim sistemom visokega šolstva v Republiki Sloveniji (eVŠ) in ki bo preko aplikacij študentkam in študentom tako v Sloveniji kot v tujini omogočala številne dejavnosti¹².

U 5.6. Vzpostavitev sistemske rešitve za krepitev človeških virov na področjih IKT.

Vzpostavljene bodo sistemske rešitve za krepitev človeških virov na področjih, potrebnih za izvedbo digitalne preobrazbe (tehnologije in tehnike digitalizacije procesov, digitalna varnost

¹² Izposoja virov, pregled urnika in koledarja, komunikacijske storitve na več nivojih, organizacijska, upravna in administrativna opravila itn.

in etika, umetna inteligenca, digitalna didaktika itn.) ter samega izobraževalnega procesa, upošteva smernice EU.

U 5.7. Institucionalna prilagoditev na vseh področjih delovanja visokošolskih institucij za uporabo novih tehnologij in opreme IKT.